

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 พุทธศักราช 2522 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 พุทธศักราช 2522 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยพิจารณาจากกิจกรรมสำคัญในกระบวนการ ได้แก่ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการประเมินสภาพการดำเนินงานการใช้หลักสูตรในเชิงปริมาณเท่านั้น โดยไม่ประเมินเชิงคุณภาพ เนื่องจากยังไม่มีเกณฑ์สำหรับการประเมิน โดยจะประเมินในเชิงปริมาณเกี่ยวกับกิจกรรมการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่โรงเรียนผู้ใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในปีการศึกษา 2529 ประกอบด้วยประชากรทั้งหมด 23,720 คน เป็นผู้บริหาร

295 คน ครูผู้สอน 2,319 คน นักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับที่ 3 3,245 คน นักศึกษาผู้ใหญ่
ระดับที่ 4 17,861 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คำนวณได้จากจำนวนประชากรทั้งหมด
โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Taro Yamane อ้างใน ประคอง กรรณสูตร 2528 : 10)
เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างรวมแล้วนำไปเทียบอัตราส่วน ในแต่ละจังหวัดอีกครั้งหนึ่ง ได้ขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างดังนี้

กลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนผู้ใหญ่ใน 17 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
เป็นผู้บริหาร 169 คน ครูผู้สอน จำนวน 339 คน นักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับที่ 3,4 จำนวน
747 คน รวมทั้งสิ้น 1,255 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูล
เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการปฏิบัติ
เกี่ยวกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตร ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานการใช้หลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) และแบบ
ปลายเปิด (Open-ended)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปและไปรับกลับด้วยตนเองบางส่วน ที่เหลือให้ส่งกลับ
ทางไปรษณีย์ จากโรงเรียนผู้ใหญ่ใน 17 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีตัวอย่าง
ประชากรทั้งสิ้น 1,255 คน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปตามจำนวนตัวอย่างประชากร ได้รับ
แบบสอบถามกลับคืน 1,045 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.27

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องในการกรอกข้อมูล
ของผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามไปแจกนับความถี่และคิดค่าร้อยละ นำผลวิเคราะห์

โดยนำเสนอผลเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและโรงเรียนผู้ใหญ่ สถิติที่ใช้อธิบายคือร้อยละ

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติในการดำเนินงานการใช้หลักสูตรในกิจกรรมด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานการใช้หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน สถิติที่ใช้ในการอธิบายผล หาความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 3 สภาพปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาต่าง ๆ
เสนอข้อมูลเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและโรงเรียนผู้ใหญ่

1.1 ผู้บริหาร

ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนมากเป็นชาย มีอายุระหว่าง 41-50 ปี วุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาส่วนมากเป็นสาขาบริหารการศึกษา ตำแหน่งในโรงเรียนผู้ใหญ่มักเป็นตำแหน่งครูใหญ่ มีประสบการณ์ในการบริหารงานในโรงเรียนผู้ใหญ่ ส่วนมากอยู่ในระหว่าง 6 ปี ถึง 10 ปี ขนาดของโรงเรียนผู้ใหญ่ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ส่วนมากเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักศึกษา 50 คน ถึง 100 คน และส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 4 เกี่ยวกับการเข้ารับการอบรมประชุมชี้แจง สัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 3-4 พุทธศักราช 2522 ส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนเคยได้เข้ารับการอบรมลักษณะการจัดให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรส่วนมากจัดในลักษณะของการจัดการอบรม เรื่องที่จัดการอบรมให้แก่ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ระยะเวลาที่มีการจัดส่วนใหญ่ เริ่มตั้งแต่ปีพุทธศักราช 252 ถึงพุทธศักราช 2527 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการอบรมหรือให้ความรู้แก่ผู้บริหารโรงเรียนผู้ใหญ่ ส่วนมากได้แก่หน่วยงาน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และหน่วยงานศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

1.2 ครูผู้สอน

ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนมากเป็นชาย มีอายุระหว่าง 31 ปี ถึง 40 ปี ส่วนมากรับราชการมาแล้ว 6 ปี ถึง 10 ปี วุฒิต่างการศึกษาส่วนใหญ่เป็น วุฒิปริญญาตรี วิชาที่สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ ส่วนมากเป็นครูผู้สอนในวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ถึง 100 คน และส่วนใหญ่โรงเรียนเปิดสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ครูผู้สอน ส่วนมากได้เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ลักษณะของการจัดให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในด้านการดำเนินงานการใช้หลักสูตรส่วนมาก จัดในลักษณะการจัดการอบรม เรื่องที่จัดการอบรมครูผู้สอนส่วนมากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดการ ศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 ระยะเวลาที่จัดการอบรมให้ความรู้อยู่ในระหว่างปี พุทธศักราช 2521 ถึงพุทธศักราช 2528 หน่วยงานที่รับผิดชอบในการยอมให้ความรู้เกี่ยวกับการ ดำเนินงานการใช้หลักสูตร คือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศนอ) จังหวัดอุบลราชธานี และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

1.3 นักศึกษาผู้ใหญ่

นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนมากเป็นชาย อายุระหว่าง 15 ปี ถึง 20 ปี การประกอบอาชีพส่วนมากทำนา นักศึกษาส่วนมากเลือกโปรแกรมการเรียน ที่เน้นวิชาสามัญ ส่วนมากนักศึกษามีความพอใจในการเลือกโปรแกรมการเรียน ความมุ่งหวัง ส่วนใหญ่ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้ว มีความต้องการที่จะศึกษาต่อการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จ ในระดับที่สูงขึ้น

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติการดำเนินงานการใช้หลักสูตรของผู้บริหาร ครูผู้สอนและ นักศึกษาผู้ใหญ่

2.1 สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร และครูผู้สอนเกี่ยวกับด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่ การสอน

2.1.1 สภาพการปฏิบัติของผู้บริหารเกี่ยวกับด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

2.1.1.1 การจัดทำโครงการสอนส่วนมากมีการจัดทำโครงการสอน

ครูประจำวิชามีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดทำโครงการสอนเป็นส่วนมาก การติดตามผลและ

ประเมินผลการดำเนินการจัดทำโครงการสอนส่วนมากใช้วิธีการสอบถามจากครูประจำวิชา ผู้ที่มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานจัดทำโครงการสอน ได้แก่ผู้บริหาร โรงเรียน

2.1.1.2 การจัดทำบันทึกการสอนส่วนมากมีการจัดทำและผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำบันทึกการสอนส่วนมากเป็นครูประจำวิชา วิธีการที่ใช้ในการจัดทำบันทึกการสอนส่วนมากใช้วิธีการให้ครูประจำวิชาจัดทำกันเอง วิธีการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานการจัดทำบันทึกการสอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอบถามครูประจำวิชา ผู้ที่มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการจัดทำบันทึกการสอนส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน

2.1.2 สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน

2.1.2.1 การจัดทำโครงการสอนส่วนมากมีการจัดทำ วิธีการที่ใช้ในการจัดทำโครงการสอนส่วนมากครูแต่ละคนจัดทำกันเอง

2.1.2.2 การจัดทำบันทึกการสอนส่วนมากครูผู้สอนเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำ วิธีการจัดทำบันทึกการสอนส่วนใหญ่ครูแต่ละคนจัดทำกันเอง

2.2 สภาพการปฏิบัติของผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับด้านการจัดปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานการใช้หลักสูตร

2.2.1 สภาพการปฏิบัติของผู้บริหารเกี่ยวกับด้านการจัดปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานการใช้หลักสูตร

2.2.1.1 การจัดบุคลากร

การจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการจัดครูเข้าสอน ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผน ส่วนมาเป็นผู้บริหารโรงเรียน การเตรียมการก่อนการจัดครูเข้าสอน ส่วนใหญ่ใช้วิธีศึกษาคุณวุฒิและประสบการณ์ของครูผู้สอน การติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานการจัดครูเข้าสอน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอบถามจากครูผู้สอน ผู้ที่มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการจัดครูเข้าสอนส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน

2.2.1.2 การใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

การจัดทำแผนงานในการใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพ ส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน การดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ส่วนมากใช้วิธีการผู้บริหารจัดทำโครงการและให้คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินงานการติดตามผลและประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ ส่วนมากใช้วิธีการสอบถามจากครูผู้สอน ผู้ที่มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน

2.2.1.3 การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน

การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดส่วนมากเป็นผู้บริหาร การจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดสรรตามลักษณะของโครงการและกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนการสอน การติดตามผลและประเมินผลการจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนส่วนมากใช้วิธีการสอบถามจากหัวหน้าโครงการผู้รับผิดชอบ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน

2.2.1.4 การจัดทำแผนงานด้านการจัดตารางสอนผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน การดำเนินการจัดตารางสอนส่วนมากใช้วิธีดำเนินการโดยผู้บริหารรับผิดชอบวิเคราะห์แผนการเรียน จัดครูผู้สอนและจัดห้องเรียน การติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการจัดตารางสอน ส่วนมากใช้วิธีการสอบถามจากครูผู้สอน ผู้ที่มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการจัดตารางสอนส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน

2.2.1.5 การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร

การวางแผนการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรส่วนมากใช้วิธีการผู้บริหารประชุมครูผู้สอนเพื่อชี้แจงการใช้หลักสูตร การติดตามผลและประเมินผลการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรส่วนมากใช้วิธีการสอบถามจากครูผู้สอน ผู้ที่มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินการประชาสัมพันธ์ การใช้หลักสูตรส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน

2.2.1.6 การจัดโปรแกรมการเรียน

การวางแผนการจัดโปรแกรมการเรียนผู้ที่มีส่วนร่วม
ในการวางแผนส่วนมากเป็นผู้บริหาร การจัดนักศึกษาเข้าเรียนตามโปรแกรมต่าง ๆ ส่วนมาก
ใช้วิธีการพิจารณาจากใบสมัครและแบบสำรวจการเลือกโปรแกรมการเรียนของนักศึกษา
การติดตามผลและประเมินผลด้านการจัดโปรแกรมการเรียนส่วนมากใช้วิธีการสอบถามจากครู
ธุรการ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ส่วนมากเป็น
ผู้บริหารโรงเรียน

2.2.1.7 การนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้เป็นปัจจัยประกอบการ เรียนการสอนวิชาชีพ

การจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการนำทรัพยากรท้องถิ่นมาใช้
เป็นปัจจัยในการประกอบการเรียนการสอนวิชาชีพ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนส่วนใหญ่เป็น
ผู้บริหารโรงเรียน การดำเนินการของโรงเรียนเกี่ยวกับการส่งนักศึกษาไปเรียนวิชาชีพที่
สถานศึกษาอาชีพของรัฐหรือเอกชน ส่วนมากยังไม่เคยจัดดำเนินการ การติดตามผลและ
ประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ส่วนมากยังไม่มีติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ผู้ที่มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนส่วนมากเป็น
ผู้บริหารโรงเรียน

2.2.1.8 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การจัดทำแผนงานด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผนส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน การจัดกิจกรรม
เสริมหลักสูตรส่วนมากใช้วิธีการดำเนินการโดยคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง การติดตามผล
และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนส่วนมากใช้วิธีการสอบถามจากนักศึกษา ผู้ที่มีส่วนร่วม
ในการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน

2.2.1.9 การจัดแนะแนว

การจัดทำแผนงานด้านการจัดแนะแนวผู้ที่มีส่วนร่วม
ในการวางแผนส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน การดำเนินการจัดแนะแนวส่วนมากใช้วิธีการ
โดยครูที่ได้รับการแต่งตั้งดำเนินการจัดแนะแนวการติดตามผลและประเมินผลการจัดแนะแนว

ส่วนมากใช้วิธีการสอบถามจากนักศึกษา ผู้ที่มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน

2.2.1.10 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

การจัดทำแผนงานด้านการประเมินผลการใช้หลักสูตร ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผน ส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน การดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตร ส่วนมากโดยใช้วิธีแต่งตั้งกรรมการดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตร การติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตร ส่วนมากใช้วิธีการตรวจสอบรายงานผลการปฏิบัติงานการประเมินผลการใช้หลักสูตร ผู้ที่มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน

2.2.1.11 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

การวางแผนเกี่ยวกับการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ผู้ที่มีส่วนร่วมในการวางแผน ส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน การติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ส่วนมากใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ผู้ที่มีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน

2.2.2 สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับด้านการจัดปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานการใช้หลักสูตร

2.2.2.1 การจัดบุคลากร

การจัดครูเข้าสอนตามรายวิชาต่าง ๆ ส่วนมากใช้วิธีการจัดโดยจัดตามวิชาเอกที่เรียนมา การจัดครูเข้าปฏิบัติการสอนเมื่อครูประจำวิชาไม่มาทำการสอน ส่วนมากใช้วิธีการจัดครูในหมวดวิชาเดียวกันที่ว่างเข้าสอน

2.2.2.2 การใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์ที่ใช้ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ส่วนมากดำเนินการตามความพร้อมของโรงเรียน คำนวณต่าง ๆ เช่น บุคลากร และงบประมาณ

2.2.2.3 การจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน
การจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนใน
หมวดวิชา ส่วนมากดำเนินการจัดสรรโดยจัดสรรตามรายวิชาที่เปิดสอนในหมวดวิชาต่าง ๆ

2.2.2.4 การจัดตารางสอน
การจัดตารางสอน ผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินการ
การจัดตารางสอนส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน

2.2.2.5 การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร
การดำเนินการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร
ผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินการ ส่วนมากเป็นผู้บริหารโรงเรียน

2.2.2.6 การจัดโปรแกรมการเรียน
เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาจัดโปรแกรมการเรียน
ส่วนมากใช้เกณฑ์ความพร้อมของโรงเรียนด้านบุคลากรและงบประมาณ ลักษณะของโปรแกรม
การเรียนที่โรงเรียนจัด ส่วนมากจัดเฉพาะโปรแกรมวิชาสามัญ

2.2.2.7 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ส่วนมากใช้เกณฑ์การจัดตามความพร้อมของโรงเรียน ลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่
โรงเรียนจัดให้มีขึ้น ส่วนมากเป็นกิจกรรมร่วมงานประเพณีและวัฒนธรรมกับชุมชน งบประมาณ
ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วนมากใช้เงินบำรุงการศึกษา การประเมินผลการจัด
กิจกรรมของนักศึกษา ส่วนมากใช้วิธีการประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา

2.2.2.8 การจัดแนะแนว
เกี่ยวกับความร่วมมือของครูในการจัดแนะแนว
ส่วนมากร่วมมือโดยครูให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีปัญหา กิจกรรมการแนะแนวที่ครูได้ให้การ
แนะแนวส่วนมากเกี่ยวกับ เรื่องการจัดแผนการเรียนและการศึกษาต่อ

2.2.2.9 การประเมินผลการใช้หลักสูตร

การเตรียมการของโรงเรียนในการประเมินผล
การใช้หลักสูตร ส่วนมากใช้วิธีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรทราบถึงการนำหลักสูตรก่อนเปิด
ภาคเรียน กิจกรรมการประเมินผลหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอน ส่วนมากเป็นการประเมิน
ผลการวัดผล

2.2.2.10 การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียน

ลักษณะการจัดกิจกรรมการนิเทศการใช้หลักสูตร
ส่วนมากจัดกิจกรรมประชุมชี้แจง อบรม สัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตร และการใช้หลักสูตร
การเตรียมการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ส่วนมากใช้วิธีการ จัดประชุม สัมมนา
อบรมบุคลากรเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

2.2.3 สภาพการปฏิบัติของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับด้านการจัดปัจจัย สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานการใช้หลักสูตร

2.2.3.1 การจัดอาคารสถานที่

การจัดบริการด้านอาคารสถานที่ ส่วนมากทาง
โรงเรียนได้จัดบริการ ห้องสมุด สถานที่เล่นกีฬา และห้องสุขา

2.2.3.2 การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร

การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนตามหลักสูตร
การศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ส่วนมากทราบข้อมูลจากเพื่อนนักศึกษา วิธีการใน
การทราบข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ส่วนมาก
ใช้วิธีการไปสอบถามด้วยตนเอง

2.2.3.3 การจัดโปรแกรมการเรียน

การจัดโปรแกรมการเรียนที่โรงเรียนจัดให้มีขึ้น
ส่วนมากจัดทั้งโปรแกรมการเรียนวิชาสามัญและวิชาชีพ แต่จัดวิชาสามัญมากกว่า เกณฑ์ที่
นักศึกษาผู้ใหญ่ใช้ในการเลือกโปรแกรมการเรียน ส่วนมากใช้เกณฑ์ความต้องการของตนเอง

2.2.3.4 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ลักษณะของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่โรงเรียนจัดให้มีขึ้น ส่วนมากจัดกิจกรรมร่วมงานประเพณีและวัฒนธรรมร่วมกับชุมชน การพิจารณาของนักศึกษาในการตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนมากใช้เกณฑ์พิจารณาด้านความเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

2.2.3.5 การจัดเอกสารเสริมและอุปกรณ์การสอน

การจัดเอกสารเสริมและอุปกรณ์ช่วยในการเรียน การสอนส่วนมากโรงเรียนจัดหนังสืออ่านประกอบวิชาต่าง ๆ วิธีการที่นักศึกษาผู้ใหญ่ไปใช้เอกสารเสริมและอุปกรณ์ต่าง ๆ ส่วนมากไปขอใช้กับครูประจำวิชา

2.2.3.6 การแนะนำแหล่งหาความรู้เพิ่มเติม

การแนะนำแหล่งหาความรู้เพิ่มเติม ส่วนมากโรงเรียนได้แนะนำห้องสมุดที่มีในห้องเรียน การไปใช้แหล่งความรู้และไปใช้สถานฝึกอาชีพ ส่วนมากใช้วิธีการโดยนักศึกษาไปใช้ด้วยตนเอง

2.2.3.7 การจัดแนะแนว

บุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่ที่ทำหน้าที่แนะแนว ส่วนมากเป็นครูผู้สอน กิจกรรมหรือเรื่องที่นักศึกษาผู้ใหญ่ได้รับการแนะแนว ส่วนมากเกี่ยวกับการเลือกโปรแกรมการเรียนและการวางแผนในการศึกษาต่อ

2.3 สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับด้านการจัดการเรียน การสอน

2.3.1 สภาพการปฏิบัติของครูผู้สอนเกี่ยวกับด้านการจัดการเรียนการสอน

2.3.1.1 วิธีสอน

วิธีสอนที่เลือกใช้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ สรุปได้ดังต่อไปนี้

หมวดวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมวดวิชาภาษาไทย หมวดวิชาคณิตศาสตร์ หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ หมวดวิชาภาษาอังกฤษ และ หมวดวิชาชีพ ส่วนมากใช้วิธีสอนแบบบรรยาย วิธีสอนที่ครูผู้สอนใช้น้อยที่สุดคือวิธีสอนแบบ การเชิญวิทยากร

หลักเกณฑ์ที่ครูผู้สอนใช้ในการเลือกวิธีสอนแบบต่าง ๆ ส่วนมากใช้เกณฑ์ ความสอดคล้องของวิธีการสอนกับเนื้อหาวิชา วิธีสอนที่ครูผู้สอนมีความถนัดส่วนมากเป็นวิธีสอนแบบบรรยาย

2.3.1.2 การเลือกกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้

หลักเกณฑ์ที่ครูผู้สอนใช้ในการเลือกกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ ส่วนมากใช้เกณฑ์การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการเรียนการสอน การเลือกกิจกรรมและประสบการณ์ในการเรียนรู้ ส่วนมากครูผู้สอนใช้วิธีการศึกษาจากคู่มือ เอกสารหลักสูตร

2.3.1.3 การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน

หลักเกณฑ์ในการเลือกใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ส่วนมากใช้หลักเกณฑ์ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา การดำเนินการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่วนมากใช้วิธีการสำรวจสภาพนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียน

2.3.1.4 การประเมินผลการเรียนรู้

การปฏิบัติในการประเมินผลก่อนเรียน ส่วนมากใช้วิธีการซักถามและสังเกตการอภิปรายของนักศึกษา

การปฏิบัติในการประเมินผลระหว่างเรียน ส่วนมากใช้วิธีการตรวจผลงาน

การปฏิบัติในการประเมินผลหลังเรียน ส่วนมากใช้วิธีการสอบข้อเขียน

การดำเนินการสร้างเครื่องมือวัดผลแต่ละรายวิชา ส่วนมากใช้วิธีการครูผู้สอนแต่ละคนสร้างเครื่องมือวัดผลด้วยตนเอง

การตรวจสอบและการวิเคราะห์เครื่องมือวัดผล ส่วนมากใช้วิธีการดำเนินการโดย คณะกรรมการวัดผลของโรงเรียนตรวจสอบและวิเคราะห์

เครื่องมือวัดผลแต่ละรายวิชาที่รับผิดชอบ

2.3.2 สภาพการปฏิบัติของนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับด้านการจัดการเรียน
การสอน

2.3.2.1 วิธีสอนที่ใช้สอนในหมวดวิชาต่าง ๆ ที่นักศึกษาได้รับ
การปฏิบัติ สรุปได้ดังต่อไปนี้

หมวดวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ส่วนมากใช้
วิธีสอนแบบบรรยาย

หมวดวิชาภาษาไทย ส่วนมากใช้วิธีสอนแบบบรรยาย

หมวดวิชาคณิตศาสตร์ ส่วนมากใช้วิธีสอนแบบบรรยาย

หมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ส่วนมากใช้วิธีสอนแบบบรรยาย

หมวดวิชาภาษาอังกฤษ ส่วนมากใช้วิธีสอนแบบบรรยาย

หมวดวิชาชีพ ส่วนมากใช้วิธีสอนแบบบรรยาย

2.3.2.2 การจัดกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้

ลักษณะของกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครูจัด
ในการเรียนการสอน ส่วนมากเป็นกิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักศึกษา
ผู้ใหญ่มีการอภิปราย ค้นคว้าและศึกษาหาความรู้และตัดสินใจด้วยตนเอง

การเลือกกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ ส่วนมาก
ครูผู้สอนใช้วิธีการเลือกโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะกิจกรรมและประสบการณ์เรียน
รู้ด้วย

2.3.2.3 การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการ
เรียนการสอน

การจัดนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการ
เรียนการสอน ส่วนมากไม่มีการจัด

2.3.2.4 การประเมินผลการเรียน

การปฏิบัติในการประเมินผลก่อนเรียนของนักศึกษา
 ส่วนมากใช้วิธีการทำรายงาน
 การปฏิบัติในการประเมินผลระหว่างเรียน ส่วนมาก
 ใช้วิธีการส่งผลงานให้ครูตรวจ
 การปฏิบัติในการประเมินผลหลังเรียน ส่วนมากใช้
 วิธีการส่งผลงาน ร่องลงมาคือ ใช้วิธีการสอบข้อเขียน ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ปัญหาสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. การจัดทำโครงการสอน

ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนมากเกี่ยวกับครูยังไม่เข้าใจการจัดทำโครงการสอน และไม่เห็น
 ความสำคัญของการทำโครงการสอน วิธีแก้ปัญหา ครูต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และจัดทำ
 โครงการสอน

2. การจัดทำบันทึกการสอน

ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นคือปัญหาเกี่ยวกับการขาดเอกสารอ้างอิงในการทำบันทึกการสอน
 เช่น คู่มือหลักสูตร และครูผู้สอนไม่ทำบันทึกการสอน วิธีแก้ปัญหา ครูควรแสวงหาเอกสาร
 ต่าง ๆ ด้วยตนเอง และทำการบันทึกการสอน

3. การจัดครูเข้าสอน

ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการขาดบุคลากร และจัดบุคลากรเข้าสอนไม่ตรงตามความสามารถ
 วิธีการแก้ไขพยายามจัดครูเข้าสอนให้ตรงกับความสามารถ

4. การจัดการการสอน

การกระจายเวลาในตารางสอนไม่ค่อยเหมาะสม เนื่องจากบุคลากรมีน้อย วิธีการ
 แก้ไขใช้วิธีการยืดหยุ่นระหว่างบุคลากรผู้สอน

5. การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร

ปัญหาส่วนมากที่เกิดขึ้น คือการประชาสัมพันธ์หลักสูตรยังไม่มีประสิทธิภาพ วิธีแก้
ปัญหาผู้ที่รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรควรจะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

6. การจัดโปรแกรมการเรียน

ปัญหาส่วนใหญ่การจัด โปรแกรมไม่สนองตอบความต้องการของผู้เรียน วิธีการแก้
ปัญหาควรมีการประชุมคณะกรรมการวางแผนจัด โปรแกรมการเรียนให้เหมาะสม

7. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เป็นปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ วิธีการแก้ปัญหา เลิกกิจกรรม
ที่ใช้จ่ายน้อย

8. การจัดแนะแนว

ปัญหาส่วนมากขาดครูที่ทำหน้าที่แนะแนวที่ถูกหลักการ วิธีแก้ไข ควรมีการเชิญ
วิทยากรผู้มีความรู้ด้านการแนะแนวมาบรรยายให้ความรู้

9. การประเมินผลการใช้หลักสูตร

ปัญหาส่วนมากขาดบุคลากรที่รับผิดชอบการประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยตรง
วิธีการแก้ปัญหา จัดประชุมชี้แจงการประเมินผลการใช้หลักสูตร

10. การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

ปัญหาที่เกิดขึ้นมีการนิเทศน้อย วิธีแก้ปัญหา ควรจะให้มีการนิเทศมากขึ้น และ
กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการนิเทศ

11. การใช้อาคารสถานที่อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ

ปัญหาส่วนมากขาดความร่วมมือกับเจ้าของสถานที่ วิธีแก้ปัญหา ควรทำความเข้าใจ
ประสานขอความร่วมมือกันมากขึ้น

12. การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน

ปัญหาส่วนมาก งบประมาณไม่พอเพียง วิธีแก้ไขใช้วิธีการยืมย่นและใช้จ่ายตามสถานภาพ

13. วิธีสอน

ปัญหาส่วนมากเกี่ยวกับ วัสดุอุปกรณ์การสอนและวัสดุที่ใช้ในการประกอบการสอนไม่พอเพียง วิธีแก้ปัญหา ใช้วิธียืมจากโรงเรียนใกล้เคียง

14. การเลือกกิจกรรมและประสบการณ์ในการเรียนรู้

ปัญหาส่วนมาก ครูขาดความรู้ ความชำนาญในการเลือกกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ วิธีแก้ปัญหา ให้ครูเลือกกิจกรรมที่จำเป็นและให้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

15. การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ปัญหาส่วนมาก คือ ขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา วิธีแก้ปัญหา ใช้วิธีการใช้เท่าที่จำเป็นและพยายามหาให้ตามสถานภาพ

16. การประเมินผลการเรียนรู้

ปัญหาส่วนมาก คือ เครื่องมือวัดผลไม่มาตรฐาน วิธีแก้ปัญหา ให้ครูผู้สอนออกข้อสอบ แล้วให้ครูหัวหน้าหมวดวิชา คัดเลือกอีกครั้งหนึ่ง

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้ ที่ได้เสนอมามากมาย มีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

จากการประเมินผลสภาพการปฏิบัติของการดำเนินการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 พุทธศักราช 2522 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าโรงเรียนผู้ใหญ่มีปัญหาด้านบุคลากรเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจมากที่สุด รองลงมาคือความเพียงพอ

ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความสำคัญมาก โรงเรียนผู้ใหญ่วางจะนำมาพิจารณาเพื่อให้การดำเนินงานการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทั่ว ๆ ไปแล้ว บุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่ จะมีอยู่ 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร โดยปกติจะมี ตำแหน่งครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ และครูธุรการ ทำหน้าที่กำหนดและนำนโยบายมาสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตร กลุ่มที่ 2 คือ ครูผู้สอนเป็นกลุ่มที่ต้องปฏิบัติตามนโยบาย และเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญในการดำเนินงานการใช้หลักสูตรให้บรรลุตามจุดหมาย และกลุ่มที่ 3 คือ นักศึกษาผู้ใหญ่ เป็นกลุ่มที่ได้รับการปฏิบัติหรือรับบริการ ให้เป็นไปตามแนวทางและทิศทางของหลักสูตร ดังนั้นบุคลากร 3 กลุ่มจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องในแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นลูกโซ่ เกี่ยวกับบุคลากรมีปัญหากับ ความรู้ ความเข้าใจ โดยเฉพาะ 2 กลุ่มแรก คือ กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูผู้สอน จึงถือว่ามีความสำคัญมาก เพราะการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่ายจะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน หากกลุ่มใดปฏิบัติงานบกพร่อง อาจจะทำให้การดำเนินงานการใช้หลักสูตรไม่บรรลุตามจุดหมาย จากผลการประเมินที่พบปัญหาบุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ ในกิจกรรมการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ด้านงานการจัดทำโครงการสอนและการจัดทำบันทึกการสอน จะเห็นว่านอกจากบุคลากรมีปัญหาความรู้ความเข้าใจด้านการจัดทำแล้ว ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำงานด้านนี้ เกี่ยวกับความสำคัญในเรื่องนี้ สันต์ บำรุงธรรม (2527 : 113) ได้กล่าวว่า ในการปฏิบัติจะให้ผลและมีประสิทธิภาพประสิทธิผลนั้น บุคคลสำคัญยิ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จะต้องศึกษาเข้าใจในตัวหลักสูตรอย่างถ่องแท้ ต้องรู้จักวิธีการขยายหลักสูตรมาสู่ชั้นเรียน หรือมาสู่เด็กโดยนำประมวลการสอน โครงการสอน แบบการสอน บันทึกการสอน ครุมือครู แบบเรียนหนังสืออ่านประกอบ คู่มือวัดผล ถ้าครูสามารถทำประมวลการสอน โครงการสอน และแผนการสอน ก็จะเป็นแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างได้ผล เพราะครูผู้สอนนั้นได้มีโอกาสเตรียมตัวล่วงหน้า และทำให้การเรียนการสอนเป็นระบบ

ดังนั้นบุคลากรโรงเรียนผู้ใหญ่ คือ ผู้บริหาร ครูธุรการ และครูผู้สอนจะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูธุรการมักจะคุ้นเคยกับการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน การบริหารควรจะมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงาน และควรจะต้องศึกษาหลักการ ทฤษฎี และปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนอย่างถ่องแท้

จากการประเมินผลสภาพการปฏิบัติการทำงานการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับด้านการ

จัดปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินงานการใช้หลักสูตรที่มีปัญหาด้านการแนะแนว จัด
ตารางสอน

เกี่ยวกับด้านการจัดแนะแนว ตามปกติโรงเรียนผู้ใหญ่มักจะมีการปฏิบัติงาน
ในภาคค่ำ ประมาณ 17.00 นาฬิกา ถึง 21.00 นาฬิกา โดยประมาณ ลักษณะการบริหาร
งานในโรงเรียนผู้ใหญ่ ครูใหญ่ และครูธุรการ เป็นผู้บริหารที่ถูกต้องตามระเบียบ บุคลากร
ที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอน ส่วนมากจะเป็นครูที่สอนในโรงเรียนภาคปกติ ดังนั้น ลักษณะการจัด
การแนะแนวส่วนมากจะเป็นภาระหน้าที่ของครูธุรการ และเป็นภาระหน้าที่ของครูผู้สอน ซึ่ง
บุคคลเหล่านี้ไม่มีความรู้และประสบการณ์โดยตรงในเรื่องหลักการ วิธีการแนะแนว ซึ่งอาจจะ
เป็นปัจจัยหนึ่งที่จะมุ่งชี้ถึง คุณภาพ และประสิทธิผลของการจัดแนะแนวในโรงเรียนผู้ใหญ่
เกี่ยวกับเรื่องนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบ จากการติดตามผลการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่
3-4 ของศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัญหาของผู้บริหารที่พบมี
จำนวนมากดังนี้

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับการแนะแนวนักศึกษา คือไม่มีครูแนะแนวที่ทำหน้าที่นี้โดยตรง
(ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2524 : 93)

จะเห็นว่าการจัดแนะแนวเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งในการดำเนินงานการใช้
หลักสูตร เพราะเกี่ยวข้องกับผู้รับบริการหรือผู้รับการปฏิบัติ คือนักศึกษาผู้ใหญ่ ถ้าหากได้รับ
การแนะแนวที่ถูกต้องหลักการ จะทำให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอน จากการค้นพบจากการวิจัย
ครั้งนี้ การปฏิบัติด้านการจัดทำแผนการแนะแนวคือผู้บริหารและผู้แนะแนวคือครูผู้สอนที่ได้รับการ
แต่งตั้งให้ทำการจัดแนะแนวเกี่ยวกับเรื่องที่ทำกรแนะแนว ส่วนมากได้ทำการแนะแนวเกี่ยวกับ
เรื่องการจัดทำแผนการเรียนและการศึกษาต่อ

เกี่ยวกับด้านการจัดตารางสอน ปัญหาที่พบคือการจัดตารางสอนเวลาไม่
เหมาะสม เนื่องจากมีบุคลากรผู้สอนน้อยและบางวิชาต้องจัดลำดับก่อนหลัง จึงมีปัญห
ในเรื่องการจัดชั้นเรียน ลักษณะของการดำเนินงานในโรงเรียนผู้ใหญ่ ครูใหญ่ และครูธุรการ
จะมีบทบาทในเรื่องของการจัดตารางสอน เกี่ยวกับปัญหาเรื่องการจัดตารางสอนเวลาไม่
เหมาะสมและลักษณะของวิชาบางวิชาต้องเรียงตามลำดับ จากข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับ

รายงานการติดตามผล การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ของศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2524 : 93) ดังนี้ ปัญหาการจัดชั้นเรียน
นักศึกษาที่มีจำนวนน้อยจึงมีปัญหาการจัดชั้นเรียนในบางวิชาที่ต้องเรียนตามลำดับก่อนหลัง

จากการค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่จัดทำแผนในการจัดการการสอนให้แก่
ผู้บริหาร และการดำเนินการวิเคราะห์แผนการเรียน จัดครูเข้าสอน และจัดชั้นเรียนคือ
ผู้บริหาร การจัดการการสอนที่เหมาะสมตามคาบเวลาและช่วงเวลานั้น จะทำให้เกิดผลดีด้าน
การเรียนการสอนเพราะวิชาทักษะในบางวิชาที่มีความเหมาะสมในช่วงเวลาต้น ๆ ของการ
เรียนการสอน

เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา จากปัญหาที่พบใน
โรงเรียนผู้ใหญ่ ยังขาดอุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษาช่วยในการสอน ตามปกติแล้ว
การดำเนินการเรียนการสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่ จะต้องอาศัยอาคารสถานที่ของโรงเรียน
ประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา หรือศาลาวัด ดังนั้น การจัดการเรียนการสอน ก็ต้อง
เป็นไปตามสภาพวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนนั้น ๆ มีอยู่ในปัจจุบัน และขึ้นอยู่กับลักษณะของ
การประสานงานกับสถานศึกษาอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่จึงมี
การใช้อุปกรณ์การสอนน้อย ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ สอดคล้องกับข้อค้นพบของ นิสัย โรจนโพธิ์
(2527. : 119) พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูตามความคาดหวังของนักศึกษามีค่าเฉลี่ย
สูงกว่าพฤติกรรมการสอนที่เป็นจริง ด้านนักศึกษามีความคาดหวังให้ครูปฏิบัติสูงกว่าด้านอื่น
คือการใช้อุปกรณ์การสอนและการประเมินผล

จากสภาพความเป็นจริง การเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่
จะใช้อุปกรณ์การสอนน้อย เนื่องจากสภาพของโรงเรียน งบประมาณ และการเอื้ออำนวยของ
สถานศึกษาที่เปิดดำเนินการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 โดยเฉพาะโรงเรียน
ที่เป็นโรงเรียนผู้ใหญ่ตามวัดต่าง ๆ จะมีปัญหาเรื่องเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอน ซึ่งจำทำให้
บ่งชี้ถึงระดับของความสำเร็จและประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับด้านอาคาร
สถานที่ จากข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ การจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนผู้ใหญ่ มีความ
เหมาะสมตามสภาพการจัดบริการห้องสมุด การจัดสถานที่เล่นกีฬา และการจัดห้องเรียนมีความ
เหมาะสม สะดวก เกี่ยวกับเรื่องนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของ โกสินทร์ บุญประจักษ์

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2528 : 5-027) พบว่า ด้านการบริหารและ การบริการหลักสูตร ครูผู้สอนเห็นว่าอาคารสถานที่เหมาะสมและสะดวกในการสอน

จากการประเมินสภาพการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ด้านวิธีสอน มีปัญหาใช้วิธีสอนแบบบรรยายมากเกินไปและการสอนระบบอภิปรายกลุ่มได้มีการนำไปปฏิบัติและ เกิดผลน้อย จากการค้นพบ การวิจัยครั้งนี้ ทุกหมวดวิชาส่วนมากใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ตามสภาพการปฏิบัติจริงในโรงเรียนผู้ใหญ่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การจัดการเรียน การสอนโดยเฉพาะ การใช้วิธีสอนในการสอนในหมวดวิชาต่าง ๆ มักจะเป็นวิธีสอนแบบ บรรยาย ทั้งนี้ เนื่องมาจากการสอนแบบบรรยายโดยหลักการและวิธีการแล้ว บทบาทจะเน้น ที่ครูผู้สอนเป็นการบอก จากการค้นพบของการวิจัยพบว่า เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล เครื่องมือวัดผลยังไม่เป็นมาตรฐาน จากความเป็นจริง หน่วยงานที่รับผิดชอบทุกระดับยังไม่ได้ทำหน้าที่ในการสร้างเครื่องมือการวัดผลอย่างจริงจัง

จากข้อค้นพบในเรื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉลาด จันทร์สมมติ (2528 : 5-036) ซึ่งพบว่า เมื่อแยกวิเคราะห์พฤติกรรมด้านการเตรียมและการสอนถือว่าเป็นหัวใจ ของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการคิดเป็น การอภิปราย กลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มประสบการณ์ที่เน้นมาก คือวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่าครูผู้สอน มีพฤติกรรมการสอนเกี่ยวกับวิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่มอยู่ในระดับต่ำมาก คือร้อยละ 12.00

จากการวิจัยที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาในเรื่องนี้ คือให้มีการกระตุ้น ชี้แจงให้ครูผู้สอนเข้าใจและเห็นความสำคัญของการสอน โดยวิธีอภิปรายกลุ่ม และศูนย์การ ศึกษาออกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรจะต้องสร้างข้อสอบมาตรฐาน และเป็นคลัง ของข้อสอบมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการใช้ หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 พุทธศักราช 2522 ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ดังต่อไปนี้

ก. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง

1. ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตร ยังขาดความรู้ความเข้าใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรไปใช้ เมื่อพิจารณาจากผลวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร และครูผู้สอน เช่น ใ้ทำงานการจัดทำโครงการสอน การนิเทศติดตามผล และการประเมินผล จากผลวิจัย ปรากฏว่าบุคลากรยังปฏิบัติและขาดความรู้ในด้านนี้มาก ดังนั้น หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การดำเนินการใช้หลักสูตร ได้แก่ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรจะได้จัดอบรม ประชุม สัมมนา หรือประชุมปฏิบัติการบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการใช้หลักสูตร โดยเน้นการให้ความรู้ หลักการ วิธีการ และ วิธีการปฏิบัติในการดำเนินงานการใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง และบรรลุตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตร และควรจะเน้น ปรัชญา หลักการ และแนวคิดต่าง ๆ ของหลักสูตร เทคนิคการ สอน การเลือกกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ และเทคนิคการนิเทศที่จะเอื้อต่อการจัด การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. กรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคควรจะมี การประเมินผลติดตามการดำเนินงานการใช้หลักสูตรในโรงเรียนผู้ใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียง- เหนืออย่างจริงจัง โดยเน้นการประเมินเฉพาะเรื่อง เฉพาะงานเพื่อปรับปรุงคุณภาพของการ ดำเนินงานด้านนั้น ๆ อย่างเหมาะสมต่อไป

3. เนื่องจากผลวิจัย พบว่า วัสดุอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ ดำเนินงานการใช้หลักสูตรยังไม่พอเพียง โรงเรียนผู้ใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขาดวัสดุ หลักสูตร จนเป็นอุปสรรคต่อการใช้เอกสารในการอ้างอิงในการดำเนินงานการใช้หลักสูตร กรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรจะสนับสนุนด้านวัสดุ หลักสูตรและอุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็นแก่โรงเรียนผู้ใหญ่ ซึ่งจะช่วยให้การสนับสนุนการดำเนินงาน การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. จากผลวิจัย พบว่า ด้านการจัดปัจจัยสภาพแวดล้อมมีปัญหาด้านการ ประสานงานจากหน่วยงาน เจ้าของสถานที่ เนื่องจากโรงเรียนผู้ใหญ่มิได้มีที่ตั้งอาคาร อาคารของโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา หรือศาลาวัด เพื่อให้การใช้อาคาร

สถานที่และการเอื้ออำนวยด้านอุปกรณ์และวัสดุบางอย่างแก่การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ผู้ใหญ่ กรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค ควรจะทำหนังสือขอความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานการใช้หลักสูตร

5. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรจะจัดให้มีโครงการกลุ่มโรงเรียนผู้ใหญ่ อาจจะทำในลักษณะโรงเรียนผู้ใหญ่ที่มีความพร้อมในการเป็นแกนนำในการดำเนินงานการใช้หลักสูตร เพื่อเป็นโรงเรียนตัวอย่างแก่โรงเรียนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการร่วมมือ ช่วยเหลือ ทั้งในด้านบริหาร บริการและจัดการ รวมทั้งด้านวิชาการและให้การประสาน ร่วมมือ และหมุนเวียนวัสดุหลักสูตรที่จำเป็นต่อการดำเนินงานการใช้หลักสูตร และจะทำให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานการใช้หลักสูตร

6. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค หรือหน่วยงานศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรจัดให้มีการอบรม ประชุมปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ และทักษะในด้านเทคนิค การนิเทศ เช่น การนิเทศภายในโรงเรียน การนิเทศแบบคลินิค เป็นต้น

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนผู้ใหญ่

โรงเรียนผู้ใหญ่ควรดำเนินการเพื่อให้การดำเนินงานการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ควรจะดำเนินการดังนี้

1. ควรมีการจัดประชุม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียน ได้มีความรู้ ความเข้าใจ ด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร เพื่อจะให้บุคลากรได้เข้าใจบทบาท หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติในการดำเนินงานการใช้หลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนผู้ใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบาย การดำเนินงาน การติดตามผล การปฏิบัติงานอย่างกว้างขวาง เพื่อให้การดำเนินงานการใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. โรงเรียนควรจัดทำหรือสรรหาเอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน การใช้หลักสูตรให้บุคลากรในโรงเรียนได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม

4. ควรมีการส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

การวิจัยการประเมินผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3-4 พุทธศักราช 2522 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า

1. ควรมีการวิจัยประเมินผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 พุทธศักราช 2522 ในภาคอื่น
2. รูปแบบของการประเมินผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 พุทธศักราช 2522 ควรจะนำไปประเมินผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน หลักสูตรอื่นได้
3. ควรมีการทำวิจัยประเมินผลกระบวนการใช้หลักสูตรทั้งหมดให้ครบกระบวนการ โดยใช้รูปแบบของการประเมินผล โดยยึดสิ่งที่จะประเมิน เช่น ปัจจัยป้อนกระบวนการ และ ผลผลิต เพื่อที่จะให้รู้ผลภาพรวมทั้งหมดของกระบวนการใช้หลักสูตร
4. ควรมีการวิจัย เปรียบเทียบผลผลิต ระหว่างนักศึกษาของหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ และหลักสูตรการศึกษาในระบบโรงเรียนที่อยู่ในระดับการศึกษาเดียวกัน เพื่อให้ทราบผลด้านคุณภาพ ในโอกาสต่อไป
5. ควรมีการวิจัยที่ขยายขอบเขตของการประเมินผลการดำเนินงานการใช้หลักสูตร ในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สามารถตอบได้ชัดเจนด้านคุณค่าต่อไป